

Trollhättans
Stad

Handlingsplan för hållbart resande

MOBILITY MANAGEMENT ÅTGÄRDER FÖR TROLLHÄTTANS STAD

Antaget av
Kommunfullmäktige 2021-03-01

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Handlingsplan för hållbart resande

MOBILITY MANAGEMENT-ÅTGÄRDER FÖR TROLLHÄTTANS STAD

Syfte:

Syftet med handlingsplanen är att samla åtgärder för hållbart resande i en plan, "Mobility Management". Åtgärderna är mjuka åtgärder, exempelvis beteende-förändrande åtgärder, i kontrast till fysiska åtgärder (som att bygga nya cykelbanor). Med en handlingsplan är det lättare att ha en kontinuitet i arbetet för mer hållbara transporter. Det är också enklare att göra underbyggda prioriteringar om resurserna för denna typ av åtgärder ökar eller minskar.

Gäller för:

Målgruppen för handlingsplanen är boende och verksamma i Trollhättans kommun, främst tätorten. Målgrupp är också anställda i Trollhättans Stad.

Referensdokument:

- Trafikstrategi 2015
- Stadsmiljöavtal (omgång 6)
- Koldioxidbudget och klimatmål för Trollhättans Stad
- Koldioxidutsläpp i Trollhättan, en sammanställning oktober 2020

Ansvar och genomförande:

Kommunstyrelseförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen

Uppföljning:

Enkel uppföljning sker årligen. Revidering sker under nästa mandatperiod, senast 2025.

Handlingen publiceras

Intranät Stadens hemsida Annat:

Inledning

Trollhättans Stad har höga ambitioner att utvecklas och växa. För att det ska vara attraktivt att bo och verka i Trollhättans kommun i framtiden krävs hållbara transportmöjligheter för stadens invånare och verksamheterna och deras anställda. Utmaningarna handlar om att undvika trängsel vilket blir än mer viktigt när staden förtätas, att minska buller och luftföroreningar, att minska utsläppen av växthusgaser och indirekt också förbättra folkhälsan.

För att få en god effekt av åtgärder i transportsystemet behövs en kombination av "hårda" och "mjuka" åtgärder. Mjuka åtgärder är i detta sammanhang både reglering och kommunikation; åtgärder som syftar till en beteendeförändring utan att bygga om vägnätet, som oftast är mer kostsamt. Dessa "mjuka" åtgärder för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen brukar kallas "Mobility Management".

Mål

Det övergripande målet för planen är att minska bilresornas andel till förmån för gång, cykel, kollektivtrafik och effektivare transporter. Mätpunkter är definierade under *Uppföljning*.

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Trollhättans Stads klimatmål innebär att övergång till förnyelsebara drivmedel inte är tillräckligt och att bilresorna i tätorten behöver minska. Antalet bilresor i tätorten ska minska med 20% till 2025. Handlingsplanen kommer inte ensamt uppfylla målet men utgör en viktig del.

Bakgrund / Uppdrag

Uppdraget

Uppdraget till att ta fram en handlingsplan för hållbart resande ligger i Trollhättans Stads Trafikstrategi (2015), observera att i Trafikstrategin benämns denna plan *Plan för Mobility Managementåtgärder*. I Trafikstrategin antogs visionen:

I Trollhättan ska det vara lätt att välja hållbara alternativ för resor och transporter. Genom innovativa lösningar skapas förutsättningar för det goda livet i en växande, levande och attraktiv kommun.

Trafikstrategi (2015)

Grunden för Trafikstrategin kommer från Mål- och resursplan samt Översiktsplanen. Sen trafikstrategin antogs har Mål- och resursplan 2020-2023 ersatt tidigare Mål- och resursplan vilken förtydligar uppdraget att minska stadens klimatpåverkan med det prioriterade målet **Öka hastigheten mot ett klimatsmart Trollhättan**.

Även i det Stadsmiljöavtal (omgång 6) som Trollhättan Stad har med Trafikverket ingår att Trollhättans Stad ska ta fram en Mobility-managementplan (motprestation nummer 7).

Ytterligare planer och strategier som har koppling till denna handlingsplan är:

- Energiplan (2018)
- Cykelplan (2013)
- Koldioxidbudget och klimatmål för Trollhättans Stad
- Kollektivtrafiksplan
- Parkeringsprogram
- Strategi för ekologisk hållbarhet

Utmaningar

Denna handlingsplan möter utmaningarna i dagens transportsystem med stor andel motorfordon. I senaste resvaneundersökningen (2017) konstateras att 65 % av trollhättebornas resor sker med bil. Några viktiga skäl till att minska andelen bilresor är

- Minska trängseln, för en attraktiv stadsmiljö. Inte minst när staden förtätas.
- Minska buller och luftföroreningar från motorfordon, för människors hälsa.
- Minska utsläppen av fossila bränslen, för att bromsa klimatförändringen.

	Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -	

Sveriges riksdag har tagit ett mål om att vi inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till år 2045. En stor andel av dessa utsläpp kommer från transporter, i Trollhättans kommun står transporter för tre fjärdedelar av koldioxidutsläppen i det geografiska området. Regionalt har vi målet att minska utsläppen med 80 % från 1990 till 2030.

Sen 1990 talet har utsläppen minskat mycket men de senaste 5-10 åren har utsläppen legat på samma årliga nivå. Det handlar om att utsläppen från industri och bostäder/lokaler har minskat mycket men utsläppen från transporter är oförändrat, resandet har ökat i samma takt som fordornen blivit effektivare.

Begrepp/definitioner

Mobility Management

Mobility management är ett koncept för att främja hållbara transporter och påverka bilanvändningen genom att förändrade attityder och beteenden hos resenärer. Grundläggande för mobility management är mjuka åtgärder som information och kommunikation, organisation av tjänster och koordination av olika partners verksamheter. Mjuka åtgärder förbättrar ofta effektiviteten hos hårda åtgärder inom stadstrafiken, som till exempel nya spårvagnslinjer, vägar eller cykelbanor. Mobility managementåtgärder jämfört med hårda åtgärder kräver inte nödvändigtvis stora finansiella investeringar och de kännetecknas samtidigt av en bra kostnads/nyttokvot.

Cykelställ på strandgatan som ger plats för cykel där den annars är bilparkering. Foto: Marcus Pallvid

Metod

Arbetet med att ta fram handlingsplanen har skett gemensamt av tjänstepersoner från kommunstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Helhetsansvaret ligger på kontoret Tillväxt och Utveckling medan många av delarna i aktivitetsplanen hör till andra kontor. Arbetet har letts även mindre arbetsgrupp och aktivitetsplanen har jobbats fram under några diskussionsmöten med en referensgrupp. Referensgruppen har sedan haft möjlighet att granska hela planen innan remissperioden.

	Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36		Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Handlingsplanen var på remis under hösten 2020 och behandlades av samhällsbyggnadsnämnden 17 dec 2020. Under arbetet har också direkt dialog förts med enskilda tjänstemän utanför referensgruppen som blir ansvariga eller berörda av vissa aktiviteter.

Arbetsgrupp har bestått av:

- Fia Johannessen, Ekologisk hållbarhet KSF, *huvudansvarig*
- Andreas Emanuelsson, väghållning SBF
- Josefin Åkesson Bengtsson, kommunikatör SBF

Referensgruppen har bestått av:

- Anna Lindgren, personalkontoret KSF
- Johan Bengtsson, förvaltningschef SBF
- Jörgen Einarsson, led. o stödverks SBF
- Karin Larsson Almqvist, led. o stödverks SBF
- Kristina Engstrand, led. o stödverks SBF
- Patrik Dokkens, energi- och klimatrådgivare, KSF
- Ulrika Lundh Snis, Högskolan Väst
- Lars-Olof Johansson, Högskolan Väst
- Samt personer i arbetsgruppen

Uppföljning

Uppföljning för det övergripande målet görs genom att dels följa nyckeltal årligen samt att genomföra resvaneundersökning hos befolkningen i samband med revidering av planen.

Nyckeltal som följs upp:

- Trafikflöde i befintliga mätpunkter staden. Cykeltrafik mäts kontinuerligt vid klaffbron och bil mäts kontinuerligt på ett 20-tal punkter i tätorten. Mätpunkter vid infartsleder ska inte tas med i uppföljningen, för att fånga korta resor och inte de som reser in till tätorten.
- Körsträcka per bil och per invånare (källa: RUS/länsstyrelserna)
- Koldioxidutsläpp från transporter (källa: Nationella emissionsdatabasen)
- Resvaneundersökning för Trollhättans Stads personal (helst varje år, i aktivitetsplan)
- Resvaneundersökning hela befolkningen (ca var 5e år, i aktivitetsplan)

Aktiviteter följs upp årligen, utifrån den enklare uppföljning som beskrivs i aktivitetstabellen. Vid uppföljningen ska en uppdaterad aktivitetslista tas fram. Nya aktiviteter som är en följd av en genomförd aktivitet ska läggas till aktivitetslistan. Handläggare av planen ansvarar för att detta blir gjort. Uppdaterad lista antas på den nivå som nya aktiviteter kräver. Skulle nya aktiviteter redan vara beslutade när ny aktivitetslista tas fram behövs inget beslut för den uppdaterade aktivitetslista.

Revidering ska ske under nästa mandatperiod, senast 2025. I samband med revidering av planen görs en kvalitativ bedömning av aktiviteternas effekter med hjälp av nyckeltalen och den årliga enklare uppföljningen.

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Aktiviteter

Förteckning över aktiviteter med Tidplan, Ansvar, Uppföljning och Resursåtgång.

Notera att vissa aktiviteter kräver utökad budget för att genomföras, för dessa aktiviteter står en summa under resurser. Om resurserna inte går att lösa genom exempelvis omfördelning i befintlig budgetram för 2021 ska aktiviteterna med i budgetarbetet för 2022. Om aktiviteterna kan genomföras inom befintlig budgetram (arbetstid eller driftbudget), står i befintlig budgetram under resurser.

Planen är mer detaljerad kommande år än efter det, observera att följdaktiviteter kan tillkomma, under uppföljning beskrivs ut listan ska uppdateras.

Förkortningar ansvar

SBF = Samhällsbyggnadsförvaltningen

KSF = Kommunstyrelseförvaltningen

GPK = Gatu- och parkkontoret, SBF

LOS = Ledning och stöd, SBF

TvU = Kontoret Tillväxt och Utveckling, KSF

Näringslivse. = Näringslivsenheten, TvU/KSF

Personalk. = Personalkontoret, KSF

PoS = Produktion och Service, Serviceförvaltningen

SDL = Stadsdirektörens ledningsgrupp

Aktiviteter som kompletterar fysiska åtgärder i trafikmiljön

Aktivitet	Tid	Ansvar	Uppföljning	Resurser	Kommentar
Test av trafik/p-reglering runt skola/ annan lämplig plats	2021-2022	GPK	Genomförts eller ej, samt utvärdering	I befintlig budgetram	Test av en åtgärd för att begränsa bilens framkomlighet på en plats, till förmån för hållbar trafik. Detta kan ske exempelvis runt en skola där biltrafik också utgör en trafiksäker-hetsrisk. Utredda/planera under 2021 och genomföras under 2022.
Stråkstudie	2021-2023	GPK	Genomförts eller ej	Ca 100 000 kr för ett bra resultat.	Utredda vilka stråk som är viktigast. Hur används våra cykelvägar? Blir underlag till cykelplan. Bör även omfatta framkomlighet för fordon med mindre hjul (exempelvis rullstolar och barnvagnar). För god kvalitet och snabbare resultat bör detta beställas av kompetent konsult.

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Aktivitet	Tid	Ansvar	Uppföljning	Resurser	Kommentar
Lära sig mer - Användarresor	Efter/ i samband med stråkstudie	GPK (TvU och LOS hjälper till)	Genomförts eller ej.	I befintlig budgetram	Metoden är att vi ex cyklar/går en önskad sträcka i staden och observerar hinder/utmaningar för att vilja gå/cykla. Aktiviteten är för att öka kunskapen och upptäcka åtgärder/insatser om vad som behövs för många ska cykla. Exempelvis, laga ett hål i gatan. Resultat underlag till ex. cykelplan
Lära sig mer - Observationer	Efter/ i samband med stråkstudie	GPK (TvU och LOS hjälper till)	Genomförts eller ej.	I befintlig budgetram	På utvalda platser i staden väljer vi ut dagar/tider som vi observerar hur människor går/cyklar i staden på valda målpunkter. Observationerna kan stärka eller förändra vår bild/uppfattning av vilka insatser som behövs åtgärdas. Resultat underlag till ex. cykelplan
Vägvisning huvudcykelnät	Efter stråkstudie	GPK	Genomförts eller ej.	I befintlig budgetram	Se över vägvisning i form av skyltar och målning som kan komplettera befintlig skyltning på cykelnätets huvudstråk. Exempelvis i centrumkärnan och för lokala målpunkter inom stadens stadsdelar.
Resvaneundersökning	2021, (2026)	TvU	Genomförts eller ej.	300 000 kr	En resvaneundersökning med syfte att kartlägga hur Trollhättans invånare reser. Bedöms vara genomförbart maj 2021 med september 2021 i reserv utifrån Coronapandemins utveckling. Undersökningen bör utföras på samma sätt som den senaste undersökningen från 2013. År 2026 står inom parentes eftersom det är efter denna handlingsplan ska ha reviderats.

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Kommunikationsaktiviteter

Aktivitet	Tid	Ansvar	Uppföljning	Resurser	Kommentar
Kampanj och kommunikationsplan för beteendeförändring till hållbart resande	2022-2023	TvU (LOS och GPK hjälper till)	Genomförts eller ej	100 000 till 500 000 kr	Tydlig och professionell informationskampanj samt tillhörande kommunikationsplan med aktiviteter (exempelvis trafikantveckans aktiviteter). Definiera målgrupp. Tema kan tex vara "vilken cykeltyp är du?"
Delta med aktiviteter under Trafikantveckan	Årligen	TvU (GPK hjälper till)	Genomförts eller ej	I befintlig budgetram	Trollhättans Stad har deltagit i Trafikantveckan många år. Energi- och klimatrådgivaren tillsammans med Hållbarhetsstrateg med ansvar för hållbara resor ansvarar för att arrangemang blir av, ex cykelfrukost och tipspromenad.
Cykelservice-pop-up	2021	TvU	Genomfört eller ej.	I befintlig budgetram (1 tillfälle)	Erbjuda cykelservice till stadens invånare vid ett tillfälle genom en pop-up-verkstad. Kan genomföras i samband med Trafikantveckan. Blir det lyckat bör det upprepas.
Cykelsommar	Årligen	LOS	Genomförts eller ej	180 000 år 2021. Sen 150 000 årligen	Fortsätta med färdigt lyckat koncept, många deltagare tidigare år. För barn 6-12 år och deras familjer. Övningar i rolig och utmanande hinderbana, grundläggande trafikvett & regler, utdelning av cykelkörkort. Medel saknas och osäkerhet finns om aktiviteten kan bli av. Till 2021 behöver ex ny husvagn köpas in.

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Öka resandet med kollektivtrafik efter Corona-pandemin	2022 (eller senare)	TvU	Genomförts eller ej.	I befintlig budgetram	Utreda vad Trollhättans Stad kan göra för att resandet ska öka igen när pandemin klingat ut. Under 2021 ha dialog med Västtrafik.
Cykelvänlig arbetsplats - Uppmuntra andra arbetsgivare	Årligen	TvU	Antal deltagande arbetsplatser	I befintlig budgetram	Aktivt sprida konceptet till stadens företag och ev. ha ett lokalt cykelvänligast i Trollhättan-pris. Kan med fördel genomföras i samarbete med HRV ¹ , Kraftstaden och Innovatum <i>Cykelvänlig arbetsplats är ett koncept från HRV¹ som innebär att en arbetsplats ska uppfylla vissa kriterier för att vara cykelvänlig, finns i tre nivåer av "cykelvänlighet". Hör ihop med "cykelvänlig arbetsplats - hos oss" längre ned i listan.</i>
Digitalisering av möten, event och evenemang	2021, ev. fortsättning	Näringslivse.	Genomförts eller ej.	I befintlig budgetram	Kompetensutveckla besöksnäringen och andra verksamheter inom digitalisering- och teknikutveckling av möten, event och evenemang. Aktiviteten genomförs i samband med att en ny besöksnäringstrategi tas fram

Aktiviteter för Trollhättans Stad som arbetsgivare

Aktivitet	Tid	Ansvar	Uppföljning	Resurser	Kommentar
Cykelvänlig arbetsplats hos oss	Årligen	Personalk. (TvU har kontakt gentemot HRV ¹)	Antal deltagande arbetsplatser. Antalet arbetsplatser ska öka per år	2021 i befintliga budgetramar. Utökad budget för nästkommande år	Kommunala arbetsplatser som kan delta i cykelvänlig arbetsplats utan större kostnad ska uppmuntras att delta. Samtidigt hitta några potentiella arbetsplatser som inte uppfyller kriterierna idag och bereda medel för att göra lämpliga åtgärder inför 2022.

¹ HRV = Hållbart Resande Väst, regionalt projektkontor som bland annat driver nätverk, erbjuder koncept och projekt som cykelvänlig arbetsplats.

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Aktivitet	Tid	Ansvar	Uppföljning	Resurser	Kommentar
					<i>Hör ihop med "cykelvänlig arbetsplats - uppmuntra andra arbetsgivare" längre upp i listan.</i>
Utreda kombination arbetsgivares bilpool med privat användning	2021	PoS	Genomförts eller ej. Om utredning har lett till åtgärder.	I befintlig budgetram	Titta på möjligheten att antingen anställda eller allmänheten har möjlighet att boka/hyra kommunens bilar kvälls- och helgtid. Vilka tekniska lösningar finns, juridiska frågor och betalsystem. Gör det möjligt för personal alternativt invånarna att klara sig med färre egna bilar. Komplement till åtgärder som uppmuntrar anställda att cykla till arbetet.
Möjligheter till distansarbete i Trollhättans Stad	2021	SDL	Policy/riktlinje finns eller ej.	I befintlig budgetram	Stadsgemensam tydlighet i frågan - Policy/riktlinje kring hemarbete efter pandemin. Hemarbete, framförallt för de som inte har något alternativ till bil, är ett effektivt sätt att minska utsläppen.
Uppmärksamma och följ upp Stadens bestämmelser för resor i tjänsten.	2021-2022	TvU	Genomförts eller ej	I befintlig budgetram	Höja kunskapen om och efterlevandsgraden av bestämmelserna. Belysa alla aspekter, miljö, trafiksäkerhet och ekonomi för att höja förståelsen för bestämmelserna. Efterforska vad det finns för hinder till att följa bestämmelserna och ta fram förslag för att undanröja dessa hinder.
Förtydliga hur man ska betala kollektivtrafikresor i tjänsten	2021	TvU	Genomförts eller ej	I befintlig budgetram	Ev. Innebär detta att det också behöver utredas hur vi lämpligast betalar för resor i tjänsten. Men det ska bara fungera och information ska finnas tydligt på intranätet och för nyanställda.
Kartlägga cyklande i tjänst	2021	Personalk. (TvU hjälper till)	Genomförts eller ej	I befintlig budgetram	Kartlägga vilka verksamheter eller arbetsplatser dom cyklar i dag eller har goda möjligheter att cykla. Utreda kostnaderna för att göra en satsning där anställda har

Trollhättans Stad	Dokumentbeteckning Handlingsplan för hållbart resande	Dnr KS 2020/00431 218
Antaget av/Ansvarig Kommunfullmäktige 2021-03-01, § 36	Handläggare/Förvaltning Fia Johannessen /KSF	Datum/Ersätter 2021-03-01 / -

Aktivitet	Tid	Ansvar	Uppföljning	Resurser	Kommentar
					"egen" cykel i de verksamheter som cyklar mycket i tjänsten. Utredningen ska också titta på cykelhjälm och regnkläder. Efter det såklart genomföra satsningen om ekonomiskt möjligt.
Resvaneundersökning (anställda)	Årligen	TvU	Genomförts eller ej	I befintlig budgetram	Huvudsyftet är att följa upp denna handlingsplan samt resepolicy. En resvaneundersökning bland anställda är betydligt enklare och billigare att genomföra än på alla invånare och kan därför göras oftare. Även om resultatet inte helt speglar hela gruppen invånare fungerar det bra för att följa trender. Kan därför också användas i uppföljning av klimatmål, trafikstrategi, cykelplan mfl utöver denna handlingsplan.